

Back in the USSR

Hans Meijer

De Unie van de Socialistische Sovjet Republieken, de USSR, heeft van 1922 tot 1991 bestaan. In 'Schaken in Stijl' (2002) van Ruurd Kunnen lezen we dat de USSR, vanaf het veroveren van de wereldtitel door Michail Botvinnik in 1948, de schaaksport domineerde. De vraag drong zich bij mij op hoe het sinds 1991 met de dominantie van de 'USSR' schakers en schaaksters gesteld is.

Aantal schakers in top 100 FIDE per land in april 2016. (Wereldbevolking 7400 Miljoen)											
Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)	Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)	Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)
Rusland	22	2	144	Israël	4	0	8	Egypte	1	1	91
China	9	19	1376	Polen	4	1	38	Canada	1	0	36
Ukraine	8	1	44	Hongarije	3	0	10	Georgië	1	0	4
USA	7	4	322	Bulgarije	2	0	7	Nederland	1	0	17
Engeland	5	1	54	Cuba	2	0	11	Oostenrijk	1	0	9
India	5	17	1276	Duitsland	2	1	81	Peru	1	0	31
Armenië	4	0	3	Letland	2	0	2	Spanje	1	1	46
Azerbeidjan	4	0	10	Noorwegen	2	0	5	Uzbekistan	1	0	32
Frankrijk	4	1	67	Tjechië	2	0	11	Vietnam	1	1	92
Totaal	68	45	3296	Totaal	23	2	173	Totaal	9	5	358
Verwachte aantal top 100 schakers			52	Bevolking top 100 landen (M)			3827	% Wereldbevolking			51.7

Een optelsom leert dat 42 schakers in de FIDE top 100 van april 2016 uit ex-Sovjet republieken afkomstig zijn. Het zouden er zes meer zijn als we alle geëmigreerde spelers mee zouden tellen. Op basis van het aantal inwoners van deze 'USSR' landen verwachtte ik drie top 100 spelers.

Aantal schaaksters in top 100 FIDE per land in april 2016. (Wereldbevolking 7400 M)											
Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)	Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)	Land	Top 100 schakers	Verwacht	Inwoners (M)
Rusland	21	2	144	Bulgarije	2	0	7	Italië	1	1	61
China	12	19	1376	Duitsland	2	1	81	Luxemburg	1	0	1
Georgië	7	0	4	Engeland	2	1	54	Nederland	1	0	17
India	6	17	1276	Indonesië	2	3	255	Peru	1	0	31
Ukraine	6	1	44	Kazachstan	2	0	18	Qatar	1	0	3
Polen	5	1	38	Litouwen	2	0	3	Servië	1	0	7
Frankrijk	3	1	67	Spanje	2	1	46	Slowakije	1	0	5
Iran	3	1	79	Roemenië	2	0	20	Turkije	1	1	79
Mongolië	3	0	3	Argentinië	1	1	43	Wit Rusland	1	0	9
USA	3	4	322	Hongarije	1	0	10	Zweden	1	0	10
Armenië	2	0	3	Israël	1	0	8				
Totaal	71	45	3356	Totaal	19	7	545	Totaal	10	3	223
Verwachte aantal top 100 schaaksters			56	Bevolking top 100 landen (M)			4124	% Wereldbevolking			55.7

Bij de dames is de situatie vrijwel identiek met 41 'USSR' schaaksters in de FIDE top 100 van april 2016. Plus vier als we de geëmigreerde speelsters mee zouden tellen. Ook voor de 'USSR' dames was de verwachting, op basis van het aantal inwoners, drie top 100 schaaksters.

De top vijf zijn de 'USSR' (42/41), China (9/12), India (5/6), USA (7/3) en Polen (4/5). De USA is een vreemde eend in de bijt want niet minder dan 5 schakers en 3 schaaksters zijn immigranten afkomstig uit resp. Rusland, Oekraïne, Tsjechië, Italië, Japan en de Filipijnen. Wat verder opvalt is dat bijna de helft van de wereldbevolking geen enkele top 100 schaker of schaakster levert. Grote landen als Indonesië (255 M), Brazilië (205 M), Pakistan (199 M), Nigeria (182 M), Bangladesh (169 M), Japan (127 M), Mexico (120 M), etc., schitteren door afwezigheid.

Het grote overwicht van de USSR leidde in 1970 tot de eerste match van de USSR tegen de 'Rest van de Wereld'. In 1984 gevolgd door een tweede match. In onderstaande tabel zijn de resultaten van deze matches te vinden. De derde en de vierde matches zijn fictieve matches van de beste elf schakers uit voormalige USSR republieken tegen de beste elf van de 'Rest van de Wereld'.

Jaar	Stad	Team A	ELO	Team B	ELO	Verskil	Resultaat
1970	Belgrado	USSR	2633	Rest van de Wereld	2601	32	20.5-19.5
1984	Londen	USSR	2595	Rest van de Wereld	2594	1	21-19
2002	Moskou (fictief)	'USSR'	2726	Rest van de Wereld	2707	19	(Verwacht) 21-19
2016	Amsterdam (fictief)	'USSR'	2756	Rest van de Wereld	2782	-26	(Verwacht) 18.5-21.5

We zien dat de absolute top van de 'Rest van de Wereld' de achterstand op de USSR die in 1970 bestond heeft ingelopen en inmiddels zelfs wat uitloopt op de 'USSR'. Het tempo van 1.26 ELO punten per jaar is extreem laag en kan met een gerust hart een slakkengang genoemd worden.

Het lijkt mij een interessant idee om opnieuw een match van de 'USSR' tegen de 'Rest van de Wereld' te organiseren en Amsterdam lijkt mij daar de aangewezen stad voor. Als teamleiders beveel ik Jan Timman, voor het team van de 'Rest van de Wereld', en Anatoly Karpov, voor het team van de 'USSR' aan. Hieronder stel ik de elf spelers van beide teams aan u voor.

De 'Rest van de Wereld' tegen de "USSR" , Amsterdam, 2016; (ELO's april 2016).									
#	Naam	Land	ELO	Geb. Jaar	#	Naam	Rep.	ELO	Geb. Jaar
1	Carlsen, Magnus	NOR	2851	1990	1	Kramnik, Vladimir	RUS	2801	1975
2	Caruana, Fabiano	USA	2795	1992	2	Aronian, Levon	ARM	2784	1982
3	Giri, Anish	NED	2790	1994	3	Karjakin, Sergey	RUS	2779	1990
4	Vachier-Lagrave, Maxime	FRA	2788	1990	4	Eljanov, Pavel	UKR	2765	1983
5	Nakamura, Hikaru	USA	2787	1987	5	Svidler, Peter	RUS	2762	1976
6	Ding, Liren	CHN	2777	1992	6	Grischuk, Alexander	RUS	2752	1983
7	So, Wesley	USA	2773	1993	7	Mamedyarov, Shakriyar	AZE	2750	1985
8	Anand, Viswanathan	IND	2770	1969	8	Andreikin, Dmitry	RUS	2736	1990
9	Harikrishna, Pentala	IND	2763	1986	9	Jakovenko, Dmitry	RUS	2731	1983
10	Li, Chao	CHN	2755	1989	10	Radjabov, Teimour	AZE	2726	1987
11	Topalov, Veselin	BUL	2754	1975	11	Vitiugov, Nikita	RUS	2725	1987
	1 reserve		2782	1985		1 reserve		2756	1984

We zien dat de 'USSR' nog altijd haar stempel drukt op de schaakwereld. De 'Rest van de Wereld' heeft haar positie in de voorbije 46 jaar licht verbeterd maar er is nog een lange weg te gaan.

[Schaken in Stijl](#): De ontwikkeling van schaakstijlen als een proces van sportificatie, Ruurd Kunnen, 2002.

Informatie over de USSR - Rest [1970](#) en [1984](#) matches is te vinden op olimpbase.org van Wojciech Bartelski.

[Back in the USSR](#) (The Beatles, 1968) door Paul McCartney en zijn band op het Rode Plein in Moskou (2003).